

1. 4. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ochrana advokátní mlčenlivosti a rozhodnutí ESLP ve věci Nezerić proti Bosně a Hercegovině

Dne 5. listopadu 2024 vydal Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) rozhodnutí ve věci Nezerić proti Bosně a Hercegovině týkající se ochrany práv advokátů a jejich klientů v souvislosti s nelegálním nebo nedostatečně chráněným zásahem do soukromí[1]. Konkrétně ESLP posuzoval zásah do práv stěžovatele, advokáta Sanel Nezeriće, jehož mobilní telefon byl zabaven a prozkoumán za účelem získání důkazů v rámci trestního řízení.

V tomto případě došlo k porušení čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech (právo na respektování soukromého a rodinného života - právo na respektování korespondence). ESLP zjistil, že vnitrostátní právo neposkytlo dostatečné záruky na ochranu privilegovaných informací.

Skutkový stav

Sanel Nezerić, bosenský advokát, byl v roce 2018 vyšetřován v souvislosti s obviněními z trestné činnosti, včetně zneužití pravomoci a účasti na organizovaném zločinu. V rámci tohoto vyšetřování byl na základě rozhodnutí Tuzlanského soudu zabaven a prozkoumán Nezerićův mobilní telefon. Mobil byl zabaven v jeho kanceláři za přítomnosti člena Advokátní komory Sarajeva, ale následně byla data uložená na mobilním telefonu prozkoumána již bez přítomnosti samotného advokáta a bez zástupce Advokátní komory Sarajeva. Kompletní obsah telefonu pak byl použit jako důkaz u vnitrostátního soudu, ačkoliv samotný soud posléze na návrh obhajoby rozhodl o přípustnosti jen některých získaných dat.

Stěžovatel namítal, že zabavení jeho mobilního telefonu a následné prozkoumání jeho obsahu bylo porušením jeho práva podle čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech, který zní následovně:

1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

Klíčovým problémem byla absence vhodných vnitrostátních procesních záruk, které by ochránily komunikaci mezi advokátem a jeho klientem.

Procesní okolnosti

ESLP nejprve konstatoval, že zabavení mobilního telefonu a jeho prozkoumání představovalo zásah do soukromí stěžovatele, konkrétně do jeho práva na ochranu korespondence podle čl. 8 Evropské

úmluvy o lidských právech. Dále ESLP poukázal na to, že i když právní řád Bosny a Hercegoviny zakotvuje určité záruky pro ochranu práv advokátů při prohledávání jejich kanceláří, v tomto případě byla situace jiná. Při prozkoumání telefonu nebyla zajištěna dostatečná ochrana pro data, jež podléhala advokátnímu tajemství, neboť zástupce Advokátní komory Sarajeva byl přítomen jen fyzickému ohledání telefonu ale nikoli samotnému procházení dat, které byly v mobilním telefonu uložena.

Důvody porušení práv stěžovatele

ESLP zdůraznil, že i když vnitrostátní právní řád umožňuje prolomit mlčenlivost advokátů v určitých případech, v tomto konkrétním případě nebyly implementovány dostatečné procedurální záruky, které by chránily data krytá advokátním tajemstvím. Důvodem porušení byla nejen absence konkrétních ochranných opatření při zajišťování dat z mobilního telefonu, ale také skutečnost, že samotné prozkoumání dat probíhalo bez přítomnosti advokáta nebo člena Advokátní komory Sarajeva, tedy bez dohledu jakékoliv další osoby, které by posoudila možnost nepřiměřeného zásahu do advokátní mlčenlivosti.

I když bylo zjištěno, že vyšetřovatelé postupovali svědomitě a pokusili se náležitě filtrovat získaná data, samotné prozkoumání probíhalo bez soudního či jiného dohledu, což podstatně zvyšovalo riziko neoprávněného přístupu k chráněným informacím.

Související judikatura: Případ Särgava proti Estonsku

ESLP se obdobnou problematikou zabýval i v rozhodnutí ze dne 16. listopadu 2021 ve věci Särgava proti Estonsku^[2], kde zdůraznil, že komunikace mezi advokátem a klientem musí požívat zvláštní ochrany. Případ se týkal zabavení mobilního telefonu a notebooku advokáta podezřelého z trestné činnosti, přičemž vznikl spor o to, jakým způsobem filtrovat data obsažená v mobilním telefonu. ESLP konstatoval, že zůstává z vnitrostátního práva nejasné, jak by se řešily případné spory mezi vyšetřovacími orgány a dotčeným advokátem ohledně klíčových slov, která mají být použita, nebo jiných metod filtrování elektronického obsahu. Vnitrostátní právo totiž neobsahovalo zvláštní pravidla o postupu v případě, že advokát nebo jeho zástupce vznese námitky proti zajištění nebo prohledávání obsahu s odkazem na advokátní mlčenlivost. Podle názoru ESLP již nedostatek procesních záruk týkajících se právě ochrany advokátní mlčenlivosti nenaplnuje požadavky vyplývající z kritéria podle čl. 8 odst. 2 Evropské úmluvy o lidských právech, a tedy, že zásah musí být v souladu se zákonem.

Právní úprava advokátní mlčenlivosti v České republice

V České republice je institut advokátní mlčenlivosti zakotven v zákoně č. [85/1996](#) Sb., o advokacii. Podle § 21 tohoto zákona je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. Tato povinnost trvá i po skončení advokátní praxe a lze ji prolomit pouze v případech stanovených zákonem, zejména pokud je advokát zproštěn mlčenlivosti klientem nebo pokud existuje jiný zákonný důvod.

Podle § 85b zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu, mohou orgány činné v trestním řízení provést prohlídku prostor advokáta pouze za přítomnosti zástupce České advokátní komory, který má právo se vyjádřit k tomu, zda zabavované dokumenty obsahují informace podléhající advokátní mlčenlivosti. Pokud ano, je možné je použít pouze se souhlasem soudu. Souhlas zástupce České advokátní komory se seznámením se s listinami, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, lze nahradit na návrh orgánu, který domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor nařídil, rozhodnutím soudce nejbližší nadřízeného soudu, u něhož působí předseda senátu nebo soudce, který je oprávněn nařídít domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor.

Závěr

ESLP v rozhodnutí ve věci Nezerić proti Bosně a Hercegovině rozhodl, že právní úprava Bosny a Hercegoviny neobsahuje dostatečné procesní záruky pro ochranu právního profesního tajemství, což vedlo k porušení práv stěžovatele podle čl. 8 Úmluvy o lidských právech.

Toto rozhodnutí ESLP je zásadní pro ochranu práv advokátů a jejich klientů v případech, kdy je zasahováno do jejich soukromí. Soud totiž zdůraznil, že vnitrostátní právní úprava by měla obsahovat konkrétní záruky pro ochranu advokátního tajemství a soukromí advokátů, přičemž tyto záruky musí být aplikovány nejen při prohledávání kanceláří, ale i při zajišťování elektronických dat.

Pro právní praxi unijních států rozhodnutí znamená, že státy musí zavést konkrétní procedurální záruky pro ochranu advokátního tajemství i v případě elektronických dat, pokud vnitrostátní právní řády takové záruky dosud neobsahují.

JUDr. Daniel Vrábel,
advokát

[LTA Legal s.r.o.](#)

Lazarská 13/8,
120 00 Praha 2

Tel.: +420 246 089 010

e-mail: LTA@LTAparters.com

[1] Nezerić proti Bosně a Hercegovině, č. 4088/21, Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ze dne 5. listopadu 2024

[2] Särgava proti Estonsku, č. 698/19, Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ze dne 16. listopadu 2021

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)